

تفاوت پایداری سود بانکی در بین کشورهای جنوب آفریقا

هدف: هدف این مقاله بررسی تفاوت عوامل تعیین کننده در ثبات سود بانکی بین کشورهای جنوب آفریقا می باشد.

یافته ها: «کارایی مدیریت هزینه» تعیین کننده اصلی پایداری سود در همه ی کشورها می باشد. اثر متمرکزسازی در تمام برآوردها ناچیز بود و این نشان می دهد که کارایی احتمالا عامل تعیین کننده مهم تری از متمرکزسازی باشد.

آزادی اقتصادی در کشور غنا، اثر منفی روی پایداری سود داشته ولی در تانزانیا، کنیا و آفریقای جنوبی بی تاثیر بوده است.

اختصاصی سازی وام باعث کاهش پایداری سود در آفریقای جنوبی و افزایش آن در تانزانیا می شود.

مراتب بالاتر توسعه سرمایه منجر به کاهش پایداری سود در کنیا و غنا شد ولی در تانزانیا و آفریقای جنوبی تاثیری نداشت.

پیامدهای عملی: میزان پایداری سود نشان گر اثربخشی سیاست رقابت می باشد و تفاوت های عوامل تعیین کننده ی مشاهده شده در این مطالعه، نیاز به بک سیاست سازگار کننده را پیشنهاد می کند.

اصالت/ ارزش مطالعه: این مطالعه به درک علت اینکه چرا برخی سیاست های بازاریابی بانکی به آن نتایج مطلوب در برخی کشورها نرسیده اند، کمک می کند. پیداست که صرفا استفاده از قوانین کاملا مشابه، یا به کارگیری سیاست های فروش عمده ی کشورهای دیگر ممکن است در همه ی زمینه ها کاربردی نباشد.

مقدمه:

یکی از مسائلی که هنوز دغدغه پژوهشگران می باشد، مسئله ی پایداری سود بانک هاست. هرچند تئوری اقتصادی بیان میکند که آزادی ورود و خروج در بازارهای رقابتی باعث کاهش سود مازاد می شود ولی این مسئله در واقعیت رخ نمی دهد و سود بانک همچنان پایدار باقی می ماند. پس چه چیزی باعث ثبات سود بانکی می شود؟ آیا تفاوتی در عوامل موثر بر سود، بین کشورهای مختلف وجود دارد؟ این مطالعه به بررسی عوامل تعیین کننده ی ثبات سود بانک ها بین کشورهای مختلف با استفاده از اطلاعات ۴ بازار بانکی در کشورهای جنوب آفریقا می پردازد.

تئوری بازار رقابتی و مطالعات جدید در حوزه صنعت، به اهمیت رقابت بر سودزایی، چه رقابت بالقوه و چه واقعی اشاره کرده اند.

تئوری ثبات سود که توسط Mueller (۱۹۷۷) ارائه شد بیان می کند که اگر ورود به یک صنعت یا خروج از آن آزاد باشد می تواند از هرگونه تغییر غیرطبیعی سود جلوگیری کند، و اینکه نرخ سود تمام شرکت های متعلق به یک صنعت معمولا به میزان میانگین نرخ کسب شده در طولانی مدت، گرایش دارد. گرچه در عمل از این تئوری زیاد استقبال نشده است.

در کنار مطالعات تجربی بسیاری که در زمینه تئوری ثبات سود (POP) بر اساس داده های ساختگی انجام شده، مطالعات بسیار کمی به بررسی تئوری POP در بانکداری، آن هم تنها در چند کشور محدود پرداخته اند که در بین آنها نیز تنها چند مورد به عوامل تعیین کننده ی ثبات سود اعتقاد داشته اند.

همچنین مطالعات قبلی عموماً تفاوت های عوامل تعیین کننده را در کشورهای مختلف نادیده گرفته اند. با این وجود با توجه به خواص ویژه ی اقتصادهای فردی در کنار نهادها و موسسات ، انتظار می رود فاکتورهای متفاوتی بر پایداری سود در کشور های مختلف تاثیرگذار باشند.

با کسب اطلاعات بیشتری در این مسئله می توان سیاستگذاری های مناسب تری با شرایط هر کشور انجام داد.

اخیراً Amidu و Harvey (۲۰۱۶) به مطالعه ای در زمینه ی ثبات سود در آفریقا پرداخته اند اما تفاوت های عوامل تعیین کننده ی این ثبات را در کشورهای مختلف در نظر نگرفته اند.

همچنین اگر بخواهیم به طور قانونی و از نقطه نظر یک ناظر بررسی کنیم یک مدل پویای سودسازی بانکی به ضرورت تنظیم یا تمایل نرخ سود به سمت نرخى که در طولانی مدت ثابت بوده است برای دستیابی به یک رقابت موثر اشاره می کند.

این مسئله می تواند به موسسات نظارت کننده کمک کند خصوصاً در تشخیص این ۲ مورد از هم : ۱) شرایطی که رقابت متعادل می تواند بدون دخالت ناظر شکل بگیرد و ۲) شرایطی که برای دستیابی به یک رقابت ایده آل به مداخله موسسات ناظر نیاز است.

روش کار:

منبع اکثر اطلاعات بانکی ، پایگاه داده ی Bankscope بود که گزارشات مالی منتشر شده از بانک های سراسر جهان را ارائه می دهد.

برای تسهیل مقایسه بین کشورها ، اطلاعات به فرم رایج استانداردسازی شدند. حساب های مالی غیرمحرمانه (گزارشات درآمد و خلاصه ای از شرایط مالی) در بازه زمانی ۷ سال (۲۰۰۶-۲۰۱۲) از ۴ کشور جنوب آفریقا بررسی شد.

از مدل زیر برای محاسبه عوامل تعیین کننده ی ثبات سود بانکی استفاده شد.

برای بدست آوردن دارایی می بایست سود خالص دریافتی محاسبه شود که از تقسیم نرخ سود خالص دریافتی (بعد از حذف مالیات) بر دارایی به دست می آید.

نرخ سود با μ_{it} (نرخ سود بانک در سال مورد نظر) به عنوان میزان اختلاف از میانگین نرخ سود در سال در صنعتی با شرایط مشابه تفسیر می شود.

X_{it} : نمودار یک متغیر خاص در بانک

K_i : تاثیرات فردی بر بانک مورد نظر

M_t : نمودار یک متغیر خاص در کشور

۱ و ۲: نمودار ضریب ها

V_{it} : میزان خطا

۱۸: ضریب نشان دهنده ثبات سود

مقدار این معادله برای هر کشور جداگانه محاسبه می شود. ضریب متغیر وابسته ی ۱۸ سرعت تطبیق نرخ سود کوتاه مدت با نرخ مناسب برای رقابت را نشان می دهد. اگر این ضریب بالا باشد ، سودهای کوتاه مدت پایدار و رقابت ضعیف است. (سرعت تطابق پایین است)

از طرفی اگر این ضریب کم یا نزدیک به صفر باشد یعنی سود های کوتاه مدت به سرعت تطابق می یابند و رقابت قوی است. بانک ها معمولا یا از طریق استثماری قدرت بازار و یا به دلیل نوآوری در ایجاد یا توزیع سرویس های مالی سود بیشتری کسب میکنند.

با گذشت زمان، وارد شدن، رقابت را تقویت می کند ولی در نهایت هرگونه سود اضافی را از بین می برد. اما از آنجایی که ورود و جعل به طور مستقیم قابل مشاهده نیستند برای مدل سازی فرآیند رقابت ، تخمینی از اثرات آنها نیاز است.

میزان پسرفت را می توان با سیستم GMM که Arellano و Bover پیشنهاد کردند ارزیابی کرد.

۲ آزمون برای تشخیص وجود دارد. آزمون اول آزمون Hansen است که به بررسی معتبر بودن ابزار آنالیز می پردازد. به این صورت که شرایطی مشابه آنچه در آنالیز اتفاق می افتد بازسازی می کند.

آزمون دوم به بررسی فرضیه عدم تصحیح خودکار خطا هنگام توزیع ، می پردازد.

متغیرهایی که انتظار می رود در ثبات سود بانکی تاثیرگذار باشند:

ریسک اعتباری : نسبت وام های کلان به کل دارایی

هزینه/ درآمد: نسبت کل هزینه های بدون بهره به درآمد کل

تنوع: نسبت درآمد بدون بهره به کل درآمد

تجمع : جمع سهم سرمایه بانک در بازار

Financial development:؟؟؟

آزادی اقتصادی :

با شاخص موسسه Heritage محاسبه می شود که از صفر تا ۱۰۰ می باشد. هرچه شاخص بالاتر باشد یعنی آزادی برای تجارت یا معامله های اقتصادی بیشتر است.

ارتباط بین سهم بانک در بازار از یک طرف و سودسازی و رقابت از طرف دیگر ، به وضوح در مقالات بررسی نشده است.

نظریه هدایت براساس ساختار بیان می کند که سهم بالاتر بانک در بازار اثر مثبتی بر سودآوری بانک دارد چون تئانی بین بانک ها می تواند به افزایش نرخ وام و کاهش بهره ی سپرده ها منجر شود. از طرفی اگر سهم بانک در بازار نتیجه ی رقابت

شدیدتر در صنعت بانکداری باشد منجر به ارتباط منفی بین سهم بانک در بازار و عملکرد آن می شود. بنابراین اثر کلی سهم بانک در بازار روی عملکرد بانک هنوز به قطعیت مشخص نیست.

ارتباط بین آزادی اقتصادی و عملکرد بانک به ندرت در مطالعات بررسی شده است. در این مطالعه از نسبت هزینه به درآمد برای بررسی کارایی بانک استفاده می شود. بانک هایی با کارایی بالا معمولاً نسبت هزینه به درآمد را پایین نگه می دارند که باعث افزایش سود می شود.

البته اگر سود افزایش کارایی، از طریق وام های کم تر و یا افزایش نرخ سود سپرده گذاری با مشتریان به اشتراک گذاشته شود احتمالاً افزایش سودآوری آن چنان دیده نشود.